

KRE BTK MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK
SZAKDOLGOZATI TÉMÁK
(Közzétéve: 2019. november 4.)

Magyar szakos alapképzés (BA)

	<i>Témavezető (konzulens)</i>	<i>Választható témák</i>
MAGYAR SZAKOS ALAPKÉPZÉS (BA)	Bölcскеi Andrea	<p>Nyelvtörténet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Egy régi foglalkozási ág szókincsének etimológiai és művelődéstörténeti vizsgálata 2. A régi magyar fűszernevek/pénznevek/kelmenevek 3. Legréggebbi tolvajnyelvi szójegyzékeink szókincsé 4. Vándorszavak a magyar nyelvben 5. A modern nemzetközi szavak a magyar nyelvben 6. A levélbeli megszólítások/udvariassági formulák alakulása a magyarban 7. A köszönési formák története a magyarban <p>Névtan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Egy település történeti és jelenkori helynévállományának összegyűjtése és elemzése
MAGYAR SZAKOS ALAPKÉPZÉS (BA)	Csontos Nóra	<p>Szövegtan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az idézési módok elemző vizsgálata 2. Koreferencia és deixis az írott szövegben 3. A paratextus(ok) vizsgálata 4. Az írásbeliség/szóbeliség kérdése 5. A társadalmi hierarchia és jelölésének alakulástörténete a magyar írásbeliségben <p>Jelentéstan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A kategorizáció folyamatának vizsgálata
	Dér Csilla Ilona	<p>Nyelvtörténet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Grammatikalizációs folyamatok vizsgálata (különösen a középmagyar kortól kezdődően bármely grammatikai kategóriát vagy annak egyes képviselőit illetően) 2. Toldalékok funkcióváltozásai a magyarban 3. A helyzetviszonyító főnevek grammatikalizációs változásai a magyarban 4. Névtutók keletkezése a mai magyar nyelvben 5. Igekötők régi és új funkciói a magyar nyelvben <p>Szófajtan, alaktan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A szófaji rendszerezés problémái a magyarban 2. „Töltelékszavak” a magyarban <p>Mondattan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A spontán beszéd mondattana (bármely spontán beszédbeli mondattani jelenség vizsgálható). 2. Értelmezés, azonosítás, magyarázás <p>Pragmatika</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Magyar diskurzusjelölők elemzése 2. Pragmatikai elemek kialakulása a magyarban
	Fóris Ágota	<p>Szemantika</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hierarchikus viszonyok a nyelvben 2. Szemantikai hálók a szótárakban, illetve a weben

		<p>3. Színnevek jelentéstani vizsgálata 4. Etalonok a jelentés meghatározásában 5. Rokonságnevek a magyar nyelvben</p> <p>Alkalmazott nyelvészet</p> <p>Lexikográfia</p> <p>1. Szótári szócikkek összehasonlító vizsgálata különböző szótárak alapján (egy-egy szócikk részletes vizsgálata több szótár alapján) 2. Egy szótár részletes elemzése (a szótári mega-, makro-, és mikrostruktúra, valamint a tartalom) (választott mű, bármilyen típusú szótár) 3. Új szótártípusok (online szótárak, tanulói szótárak, szakszótárak stb.) 4. Magyar helyesírási szótárak 5. Magyar értelmező szótárak 6. Nyelvészeti szótárak</p> <p>Terminológia</p> <p>1. Egy tárgykörhöz tartozó terminusok rendszerező vizsgálata (leírások, hierarchikus rendszerbe állításuk, jelentésük leírása stb.) 2. Szakszókincs-vizsgálatok (pl. egy sportág lexikája, egy tudományág közoktatásban használatos lexikája, zenei szakszókincs) 3. Közoktatási tankönyvekben használatos szakszókincs vizsgálata 4. Közoktatási tankönyvek fogalomtárának vizsgálata 5. Nyelvészeti fogalmak elemző vizsgálata</p>
	<p>Heltai János Imre</p>	<p>Szociolingvisztika</p> <p>1. Konstruktivista diskurzusok a szociolingvisztikában 2. Közösségi kétnyelvűség, beszélés a kétnyelvűségben (languaging) 3. Kétnyelvű közösségek nyelvi tervezési kérdései 4. Nyelvi szocializáció a kétnyelvűségben 5. Lingvícizmus, szimbolikus hatalom és erőszak kérdései 6. Sztenderd, sztenderek, sztenderdizációk</p>

MAGYAR SZAKOS ALAPKÉPZÉS (BA)	Heltainé Nagy Erzsébet	<p>Stilisztika</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Egy választott alkotó nyelvi képei 2. Egy választott alkotó stílusa – a szövegszervező alakzatok 3. A posztmodern nyelvi sajátosságai 4. Nyelvi norma – a stilisztikai normák (elméleti megközelítés) 5. Egy (választott) nyelvi réteg stílussajátosságai 6. Adott szaknyelvi stílus jellemzése <p>Nyelvi normativitás, nyelvművelés</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Változási tendenciák a nyelvhasználatban 2. Mai szóalkotási folyamatok (saját korpusz alapján) 3. A sztenderd és a közéleti nyelvhasználat 4. A nyelvi norma kutatásának története 5. Lőrincze Lajos szerepe a magyar nyelvművelés-történetben <p>Jelentésstan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A metafora szemantikája 2. A metonímia szemantikája 3. Jelentésváltozások a mindennapi nyelvhasználatban 4. Gombocz Zoltán és a szemantika <p>Retorika</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A magyar retorika nagy egyéniségei 2. Mindennapi retorika – munkahelyi (egyetemi) nyelvhasználat 3. Mindennapi retorika – közéleti nyelvhasználat 4. Mindennapi retorika – egy beszéd típus alapján 5. A tisztelet és az udvariasság nyelvi eszközei
		Kontra Miklós

Nádor Orsolya

Nyelvpolitika

1. A nemzetközi nyelvi jogi dokumentumok valódi hatása egy választott nyelvi kisebbség esetében
2. Egy választott szórványkisebbség nyelvi vitalitásának vizsgálata
3. A többségi nyelv tanulásának lehetőségei egy választott kisebbség esetében
4. A magyarországi nemzeti kisebbségek nyelvpolitikai szempontú vizsgálata történeti aspektusból (egy választott kisebbségi népcsoport alapján)
5. A magyarországi nyelvpolitika története az 1868. évi 44. (nemzetiségi) törvénytől a Monarchia felbomlásáig
6. A magyarországi nemzetiségek nyelvpolitikai helyzete napjainkban (egy választott kisebbség bemutatásával)
7. A bevándorlók nyelvi és oktatási jogai Magyarországon – de jure és de facto
8. Az Európai Unió és a kevésbé ismert nyelvek nyelvoktatáspolitikai szempontú vizsgálata a kiadott ET dokumentumok alapján
9. A magyarok idegennyelv-tudása – empirikus vizsgálat egy választott célcsoport körében
10. Nyelvi tervezés egy választott finnugor nép gyakorlatában

Pszicholingvisztika

1. A mentális lexikon kiépítése az idegennyelv-tanulási folyamat során (MTN szakosok számára is ajánlható)
2. Nyelvbtlás-vizsgálat (pl. televíziós vitaműsorokban, közéleti beszédhelyzetekben)
3. A mese szerepe a gyermekek mentális lexikonjának fejlődésében
4. Idegennyelv-tanulás hátrányos helyzetben (diszlexia, siketség)
5. Származásnyelvi gyökerek a magyar emigráció 3-4-5. (stb.) nemzedékének mentális lexikonában
6. Olvasásértési vizsgálatok egy választott korosztálynál
7. Az iskolai felelet mint beszédprodukció vizsgálata
8. A nyelvtanulás és a pszichológia kapcsolatai (pl. idegen nyelvi beszédértés; beszédprodukció; a gondolattérkép és más vizuális módszerek alkalmazása a nyelvtanulási folyamatban)

Nyelvtudomány-történet

1. Brassai Sámuel nyelvpedagógiai nézetei
2. A Tudományos Gyűjtemény a magyar nyelvről
3. Lotz János munkássága
4. A Prágai Nyelvész kör hatása a magyar nyelvtudomány fejlődésére
5. A kisebbségi magyar nyelvtudomány-története (nyelvészeti kutatások, publikációk egy választott Kárpát-medencei magyar kisebbségi közösség körében)

Alkalmazott nyelvészet

1. Az anyanyelv-oktatás tankönyvei a kisebbségi magyar iskolákban (egy választott kisebbségi régióban)
2. Egy választott ország nyelvpolitikájának bemutatása (nyelvismeret szükséges!)
3. A többségi nyelv tanulásának sajátosságai egy választott Kárpát-medencei ország gyakorlata alapján
4. A többség mint a kisebbségi nyelv tanulója – régi-új jelenségek a Kárpát-medencében
5. Idegennyelv-tanulás a számítógép segítségével – hatékonysági vizsgálat egy önálló tanulásra szánt tananyag segítségével
6. A Modern Nyelvoktatás c. folyóirat bibliográfiai szempontú feldolgozása, szerepe és jelentősége az idegennyelvi nyelvpedagógiában
7. Egy választott magyar nyelvkönyv komplex vizsgálata
8. A Magyarul Tanulok c. folyóirat bibliográfiai szempontú feldolgozása és

MAGYAR SZAKOS ALAPKÉPZÉS (BA)	Sólyom Réka	<p>Stilisztika</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szóképek, alakzatok vizsgálata egy választott alkotó művében/műveiben 2. Metaforák a hétköznapi nyelvhasználatban 3. A metonímia a hétköznapi nyelvhasználatban 4. Neologizmusok (új szavak, kifejezések) stilisztikumának vizsgálata (saját gyűjtés alapján) 5. Az internet nyelvhasználatának (közösségi oldalak, fórumok, blogok, mémek stb.) stilisztikai vonatkozásai <p>Retorika</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Egy választott szónok szónoki beszédeinek átfogó vizsgálata (felépítése, jellemzői, stílusa) 2. Szóképek és alakzatok a szónoki beszédekben (választott korpusz alapján) 3. Szóképek és alakzatok szerepe a reklámokban (választott korpusz alapján) 4. A reklámok retorikája (a reklámszöveg felépítése, a kapcsolódó auditív és vizuális jellemzők vizsgálata) <p>Kommunikáció</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Neologizmusok (új szavak, kifejezések) megjelenése és hatása a mindennapi kommunikációra 2. Új szleng és diáknyelvi szavak, kifejezések megjelenése a hétköznapi kommunikációban 3. Internetes kommunikációs műfajok (fórum-szöveg, blog, chat stb.) kommunikációs szempontú tanulmányozása <p>Helyesírás</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Idegen eredetű új szavak, kifejezések (neologizmusok) helyesírási kérdései a magyarban 2. A mozaikszóként terjedő neologizmusok (a diáknyelv, a szleng magyar és idegen eredetű betűszavainak és szóösszevonásainak) vizsgálata (saját gyűjtés alapján) 3. Helyesírással kapcsolatos internetes szövegműfajok (pl. Facebook-csoportok, mémek) elemzése <p>Szemantika</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A metafora szemantikája (elemzések választott korpusz alapján) 2. A metonímia szemantikája (elemzések választott korpusz alapján) 3. Magyar neologizmusok szemantikája (saját gyűjtés alapján) 4. Egy választott szaknyelv terminusainak szemantikai vizsgálata
	M. Pintér Tibor	<p>Szociolingvisztika</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A kétnyelvűség megközelítésének különféle szempontjai 2. A magyarországi cigányság kétnyelvűségének megvalósulási formái 3. Romani-párú kétnyelvűség és diglosszia (mennyiben tekintődik diglossziának) 4. Magyarországi kisebbségek nyelvhasználati sajátosságai (saját gyűjtés alapján) 5. A határon túli magyar nyelvváltozatok sajátosságai magyarországi szemmel 6. A szociolingvisztika kialakulása a magyar nyelvészetben
	H. Varga Márta	<p>Szófajtan, alaktan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A szófaji rendszerezés szempontjai és a felosztás problémái a magyar grammatikai szakirodalomban

		<p>2. A nem tiszta szófaji kategóriák (a kettős- és többszófajúság, az átmeneti szófajiság) kérdései a mai magyar nyelvben</p> <p>3. Segédigék, segédigenevek a mai magyar nyelvben</p> <p>4. Az igei vonzatstruktúrák vizsgálata a leíró grammatikában</p> <p>5. A vonzatváltás mint a nyelvhasználat módosulásának sajátos esete. Vonzatváltások a mindennapok nyelvhasználatában és a szépirodalom nyelvében</p> <p>6. Rokon funkciójú nyelvi formák funkcionális szempontú vizsgálata (különböző grammatikai funkciók vizsgálata; grammatikai eszközök mondat- és szövegbeli funkcióinak vizsgálata)</p> <p>7. A toldalékmorfémák elhatárolásának problémái a magyar nyelvészeti szakirodalomban</p> <p>8. Toldalékmorfémák funkcionális vizsgálata</p> <p>9. A magyar képzőrendszer produktivitásának vizsgálata</p> <p>10. A szóalkotásmódok vizsgálata</p> <p>11. Redundáns jelenségek a nyelvhasználatban (a grammatikai és a lexikális redundancia esetei)</p> <p>12. A nonverbális kommunikáció eszközeinek bemutatása</p> <p>13. A kontrasztív módszer alkalmazása az egyes forrásnyelvi és célnyelvi rendszerek, részrendszerek, jelenségek egybevetéséhez (fonológiai, morfológiai, szintaktikai, lexiko-szemantikai, szupraszegmentális részrendszerek vizsgálata)</p> <p>14. Nyelvi ötletek, játékok vs. bugyutaság a reklámok nyelvében</p>
--	--	---

Osztatlan tanári szak		
	Témavezető (konzulens)	Választható témák
OSZTATLAN TANÁRI SZAK	Bölcскеi Andrea	<p>Nyelvtörténet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Egy kódex névszó- vagy igeképző-rendszerének vizsgálata 2. A felsőfok kifejezésének módjai egy korai kódexünkben 3. A jövő idő kifejezésének módjai egy korai kódexünkben 4. Azonos bibliai motívumok nyelvi megformáltsága különböző kódexekben 5. A tulajdonnevek köznevesülésének típusai <p>Névtan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Két vagy három vidék történeti családneveinek/keresztneveinek összevetése (anyakönyvek, összeírások alapján) 2. Egy település régebbi és mai családnévanyaga (anyakönyvek alapján) 3. A keresztnévdívat alakulása egy falu nyelvében (anyakönyvek alapján) 4. A felújított „ősmagyar” keresztnévek 5. A törzsnevekből alakult helységneveink 6. A népnevekből alakult helységnevek a magyarban 7. A foglalkozásnevekből alakult helységnevek a magyarban 8. Több megye/tájegység helységnevtípusainak összehasonlító egybevetése (történeti források alapján) 9. Egy város utcaneveinek történeti vizsgálata 10. A magyar országnevek története 11. Egy intézménytípus neveinek rendszere 12. Az internet használatával összefüggő névtípusok 13. Egy település történeti és jelenkori helynévállományának összegyűjtése és elemzése
	N. Császi Ildikó	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nyelvjárási változások vizsgálata egy településen 2. Nyelvjárási attitűdvizsgálat egy korosztály körében 3. A nyelvjárások megítélése 4. Nyelvjárások a szépirodalomban 5. A nyelvjárások és az iskolai anyanyelvoktatás 6. Nyelvi jelenségek presztízse és stigmatizációja az iskolában 7. A nyelvtankönyvek szemléletmódja (egy-egy konkrét nyelvi jelenség tükrében) 8. A kreatív gondolkodás fejlesztése az anyanyelvórán (szövegértés/szövegalkotás) 9. A helyesejtés/helyesírás/grammatika/kommunikáció tanításának módszerei 10. A nyelvi és pragmatikai kompetencia fejlesztésének lehetőségei a nyelvtanórán 11. Szövegértési problémák az általános és középiskolában 12. A kritikai gondolkodás fejlesztési lehetőségei az anyanyelvórán (szövegértés, szövegalkotás) 13. A szóbeli/írásbeli szövegtípusok tanítása 14. Az érvelés és a vita tanítása

		15. Anyanyelvi kísérlet: az anyanyelvi óra szervezése számítógép segítségével
	Csontos Nóra	1. A kontextus szerepe az oktatásban 2. A kategorizáció folyamatának vizsgálata az oktatásban 3. A tudáskeret és a forgatókönyv működése és fejlesztésének szükségessége az oktatásban 4. A tanári kérdés/kérés pragmatikája
	Dér Csilla Ilona	Pragmatika 1. Diskurzusjelölők/Pragmatikai jelölők funkcionális leírása a magyarban 2. Udvariassági elvek/beszédaktusok vizsgálata a magyarban Szociolingvisztika, gendernyelvészet 1. Az internetes nyelvhasználat sajátosságainak vizsgálata egy kiválasztott műfajban 2. Laikus nyelvi vélekedések attitűdvizsgálata 3. Nemi sztereotípiák vizsgálata valamely kiválasztott nyelvi anyagban (sajtóban, internetes műfajban, társalgásokban stb.) 4. Kollokációk genderszempontú vizsgálata 5. Társalgások genderszempontú elemzése
OSZTATLAN TANÁRI SZAK	Fóris Ágota	1. A szemantikai hálók oktatási vonatkozásai 2. Szótárhasználat az oktatásban 3. Szótárak könyvben és monitoron – és oktatási vonatkozásai 4. Modern lexikográfiai eszközök felhasználása az oktatásban (a tanórán) 5. Lexikográfia és szaknyelv közoktatási vonatkozásai 6. A Magyar Nemzeti Szövegtár (MNSZ) felhasználási lehetősége a tanári munkában 7. „Hamis” és „valódi” szótárak a közoktatásban 8. Új szótárak és szótártípusok a közoktatásban (online szótárak, tanulói szótárak, szakszótárak stb.) 9. Közoktatási tankönyvek terminológiai vizsgálata
	Heltai János Imre	1. Kétnyelvű közösségek a magyar oktatási rendszerben 2. A kétnyelvű gyermek és az iskola 3. „Kétnyelvű életvilág” – egynyelvű iskola 4. Nyelvjárások és nyelvjárási háttérű tanulók az iskolában
	Heltainé Nagy Erzsébet	1. A stilsztika tanításának története 2. A szövegszervező elv szerepe a műelemzésben 3. A retorika és a stilsztika az oktatásban – ma 4. Mindennapi metaforák és metonímiák – a diáknyelvben 5. Nyelvi kultúra a középiskolában
	M. Pintér Tibor	1. Egynyelvű korpuszok felhasználásának módjai az oktatásban 2. Többszövevényű korpuszok felhasználásának módjai az oktatásban 3. Nyelvhasználati sajátosságok korpuszorientált prezentálása 4. Adatbányászati próbálkozások a határon túli magyar nyelvváltozatok szótárában (ht-online) 5. A határon túli magyar nyelvváltozatok a Kárpát-medencei magyar nyelvi korpusz tükrében 6. A határon túli magyar nyelvváltozatokkal kapcsolatos nyelvvideológiák korpuszalapú vizsgálata 7. Korpuszok és a pedagógiai munka 8. Nyelvpedagógia és IKT-használat:

		<p>9. Infokommunikációs eszközök használata az oktatásban</p> <p>10. Az online és papíralapú szótárak használatának különbségei</p> <p>11. A nyelvtudásmérés lehetőségei az iskolában</p> <p>12. Mérés és értékelés különbségei egyes nyelvvizsgarendszerekben</p>
	Kontra Miklós	<p>1. Anyanyelvi nevelés a magyarórán két különböző iskolában;</p> <p>2. Tanárok és diákjaik ideológiái a magyar nyelvi helyességről;</p> <p>3. Nyelvi javítások magyarórán és történelemórán;</p> <p>4. Di Pietro „stratégiai interakciójának” alkalmazási lehetőségei a magyarórákon</p>
OSZTATLAN TANÁRKÉPZÉS	Nádor Orsolya	<p>1. Nyelvcseré-folyamatok egy választott kisebbségi népcsoport esetében</p> <p>2. Nyelvcseré és nyelvmegőrzés a magyar emigráció egy választott csoportja esetében</p> <p>3. A reklámok nyelvi hatása a kisiskolások (6-10 évesek) nyelvhasználatára</p> <p>4. A PISA-jelentésektől a funkcionális analfabétizmusig</p> <p>5. A tegezés a magázás problémái az egyetemista korosztály körében (fiatal tanárok, tanítási gyakorlat)</p> <p>6. A kisebbségi magyar nyelvváltozatok megjelenése a sajtóban (egy választott határon túli napilap cikkei alapján)</p> <p>7. A mentális lexikon kiépítése az idegennyelv-tanulási folyamat során</p> <p>8. A többségi nyelv tanulásának lehetőségei egy választott kisebbség esetében</p>

	<p>Sólyom Réka</p>	<p>Stilisztika</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A metafora mint jelentésszervező folyamat vizsgálata egy adott korszak szépirodalmának nyelvhasználatában (néhány választott alkotó műveiben) 2. Metonímiák vizsgálata egy adott korszak szépirodalmának nyelvhasználatában (néhány választott alkotó műveiben) 3. „Hétköznapi” metaforák és metonímiák: a hétköznapi nyelvhasználat kognitív elmélet alapján történő elemzése (választott korpusz alapján) 4. Neologizmusok (szűkebben: új szavak, kifejezések) stilisztikumának és szemantikai felépítésének vizsgálata (saját gyűjtés alapján) 5. „Neológ” igekötős igék stilisztikumának és szemantikai felépítésének vizsgálata (saját gyűjtés alapján) 6. A fogalmi integráció (blending) alkalmazhatósága szépirodalmi szövegek elemzésében (választott korpusz alapján történő elemzés) 7. A „netnyelv” (pl. blogok, fórumszövegek, közösségi oldalak, hírportálok) stilisztikuma 8. A reklámnyelv (pl. reklámok, hirdetések, óriásplakátok stb.) stilisztikuma <p>Jelentés</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Metaforák és metonímiák használata a szaknyelvekben 2. Metaforák és metonímiák megjelenése a köznyelvben (választott korpusz alapján történő kognitív nyelvészeti elemzés) 3. A fogalmi integráció folyamata a jelentésszervezés folyamatában (egy választott köznyelvi vagy szépirodalmi korpusz elemzése) 4. Neologizmusok (szűkebben: új szavak, kifejezések) szemantikai felépítésének elemzése (saját gyűjtés alapján) <p>Filológia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Egy magyar nyelvész tevékenységének, életművének átfogó elemzése, bemutatása 2. Neologizmusok (szűkebben: új szavak, kifejezések) „életének”: megjelenésének, terjedésének nyomon követése, tanulmányozása <p>Szemantika</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kontrasztív nyelvészeti elemzések 2. Egy konkrét szó szemantikai jellemzőinek átfogó vizsgálata
	<p>H. Varga Márta</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. A grammatikai elemzés problémái a leíró magyar grammatika (alaktan, szófajtan, mondatban) középiskolai oktatásában 2. A funkcionális szemlélet alkalmazása a középiskolai nyelvtanításban